למה אמונה?

מאת: חיים קרמר
ינואר 26, 2020

מהי אמונה? למה היא נחוצה? מתי צריך להשתמש בה? לכולנו יש הרבה שאלות ואנחנו גם רוצים תשובות, ובצדק! ואותן תקבלו בסדרת המאמרים המדהימה על האמונה.

עלינו להתמלא ביראה ולרעוד מפחד כאשר מהרהרים בגדולתו של הקב"ה שמלא כל העולם כבודו! רבי נחמן מברסלב היה חוזר תדיר בפנינו – כותב התלמיד רבי נתן מברסלב – הוא ביקש לטעת בנו תחושה של גדולת השם, להאמין בו וליראה אותו כל הימים (ע"פ חיי מוהר"ן תיד).

פעם אחת נענה רבי נחמן ואמר בלהט: אני מאמין שהאלוקים גדול הוא, גדול מאוד. הוא הכל-יכול. אני מאמין שכוחו בלתי מוגבל גם בכדי להפוך משולש לריבוע! (חיי מוהר"ן תז).

האמונה, המשיל רבינו, דומה לטרקלין יפה שיש בו חדרים נאים רבים והיכלות גדולים. נכנסים בו ומסתובבים מחדר לחדר, מפרוזדור לפרוזדור ומהיכל להיכל… משם ממשיכים ללכת בביטחון… אשרי האדם הזוכה להיכנס ולטייל באותו טרקלין מפואר של האמונה והביטחון!

(חיי מוהר"ן תכ).

רבי נחמן היה אומר : בעוד אחרים רואים באמונה דבר פעוט , דבר של מה בכך , אני רואה בה דבר גדול ביותר (שיחות הר"ן לג).

רבינו , כאשר הדריך את רבי נתן כיצד לכתוב את חידושי תורתו , אמר לו : בכתביך עליך לצמצם ולשקול כל מילה , בקיצור ובתמצית . אולם , כאשר אתה מגיע לנושא האמונה , – תן לעט שלך לזרום בלי מעצור ! (רבי אליהו חיים רוזן). האמונה משתרעת על פני כל מרחבי היהדות , בלעדיה אין אפשרות לעבור את מפתן התורה והמצוות . ואיתה – אפשר לטפס למדרגות הנשגבות ביותר .

אולי גם זה יעניין אתכם :

יוֹם חָדָשׁ אֲנִי חָדָשׁ . . . .

חֹופֶשׁ הַבְּחִירָה . .

אַבָּא מִתְפָּאֵר בְּנוֹ . . .

שֶׁלֹּא יַטְעוּ אֶתְכֶם . . .

שׁוֹבָבִים שֶׁכְּמוֹתְכֶם . . .

הַבְּחִירָה בְּיָדַיִם שֶׁלָּנוּ . . . . .

אך מהי בעצם האמונה ? מדוע היא כה נחוצה ? מתי יש להחיל אותה והיכן יש ליישם אותה ? איך אפשר לקנות אמונה ? שאלות , שאלות , שאלות . לכולנו יש שאלות . האם אנחנו לא זכאים לקבל לפחות חלק מן התשובות ?

מכיוון שרבי נחמן מייחס לאמונה חשיבות כה רבה , הגיוני לצפות שיהיה בכתבי ברסלב שפע של מידע בנושא זה . ואכן ישנו . בסדרת מאמרים זו (הלקוחה ומעובדת מתוך הספר "לעבור את הגשר הצר ") ננסה להציג תמונה משולבת של מהות האמונה – הערך שבהשגת אמונה מושלמת , אם כי פשוטה , ודווקא פשוטה . הדרך להחדיר אמונה זו בתוך עצמנו – סיווגיה השונים של האמונה (בהשם , בתורה ובמצוות , בצדיקים ואפילו בעצמנו). נברר גם את השקפתו של רבי נחמן על החילוניות והכפירה . ובעודנו מייעצים כיצד לעמוד איתנים באמונתנו למרות הסחף של העולם המשתנה במהירות מסחררת , נדון גם באמונה ובביטחון כפי שהם קשורים לתחום נוסף , אף הוא מרכזי בחיינו היומיומיים – עסקינו הכלכליים ,

ומהקשר של האמונה לנושאים נוספים .

האמונה מהי ?

האמונה היא יסוד העולם . בצורה מפורשת יותר היא עיקרון היסוד של היהדות , של התורה , אפילו של האדם עצמו . בעצם, אין בנמצא אדם שאין לו אמונה במשהו או במישהו . במהלך כל החיים אנו נדרשים תמיד לאשר את קיומה של אותה אמונה . האם אני חייב להאמין בכלל ? האם יש אלטרנטיבה לאמונה ? לא ולא ! בכל אופן , כשנסתכל על זה נגיע לאותה מסקנה : האמונה היא תכונה שבלעדיה אי אפשר לשרוד בעולם הזה .

> האמונה היא יסוד העולם ! בצורה מפורשת יותר היא עיקר היסוד של היהדות , של התורה ואפילו של האדם עצמו ! לכן , אין בנמצא אדם שאין לו אמונה במשהו או במישהו ...

תחילה עלינו לבאר את פירושה של תיבת “אמונה”, שמובנה “אמון” שאני רוחש לאחרים . המושג “אמונה” ביהדות חל דווקא על מה שאנחנו לא רואים ויודעים , או על מה איננו יכולים להבין . כל דבר המובן ועומד לפנינו איננו זקוקים לאמונה בו . למשל, אין צורך באמונה כדי לקבוע כי כלי העץ בעל ארבע הרגליים העומד לפנינו הוא שולחן , או שארבעת הקירות המקיפים אותנו יוצרים חדר . את אלה אנו רואים בעינינו , יודעים ומבינים בדעתנו ובהבנתנו . אין גם צורך באמונה כדי להשתכנע שאם נתחוב אצבענו באש , ניכווה . אנו חשים ומרגישים זאת היטב . כל אלו מוגדרים תחת המושג “ידיעה” ולא “אמונה”. האמונה נחוצה לנו רק כאשר אנחנו לא יכולים לחוות במישרין את הדבר בעזרת חושינו או בכלי השכל וההיגיון .

אמא יודעת מה טוב לבנה

מושג מה בביאור “אמונה” ללא דעת הוא , למשל כאשר האם מצווה על בנה לעשות משהו שאין לילד שום הבנה מדוע הוא מחוייב לעשותו , ואז אם ישאל הילד : למה אני צריך לעשות את זה ? תשובת האם תהיה : למה? ככה !

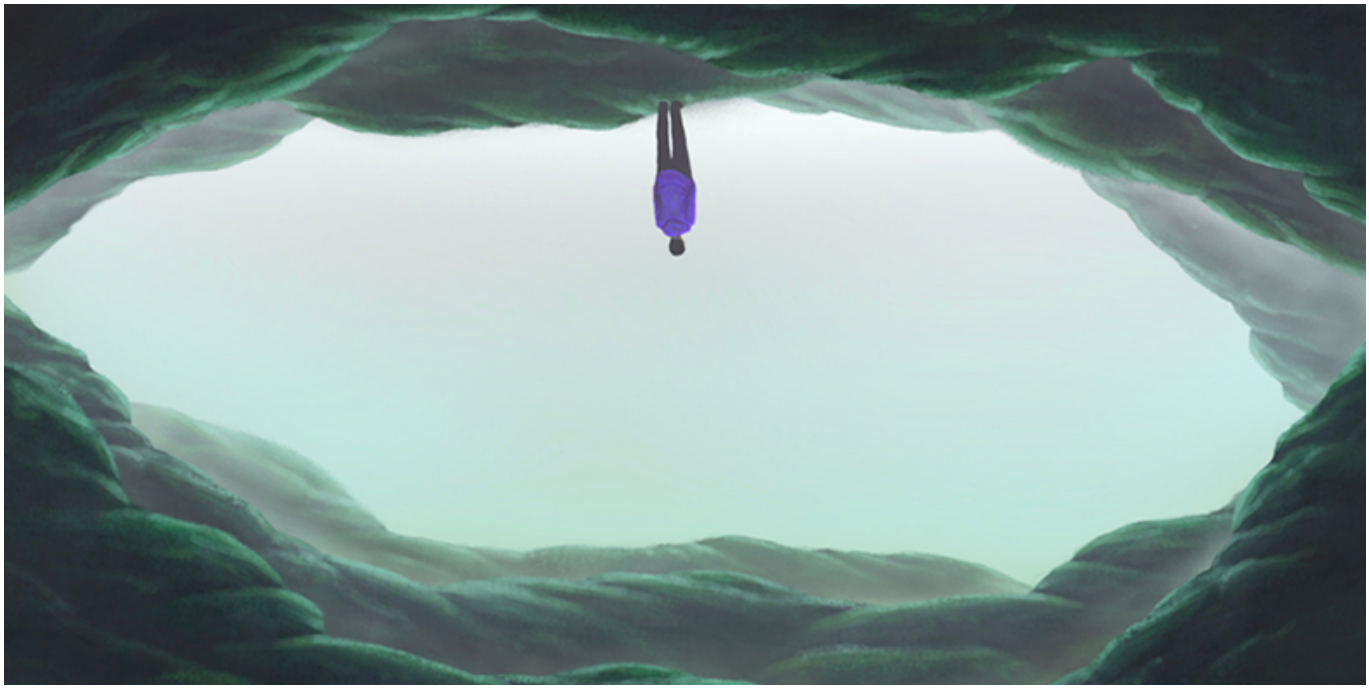

האמונה מתחילה איפה שהשכל וההיגיון נגמר …

זוהי תשובת ה ”ככה” המפורסמת המבטאת אמונה . “מכיוון שאני אמך !”. האם מצפה מבנה לסמוך עליה , לרחוש לה אמון מכיוון שהיא אמו מולידתו והיא רוצה בטובתו וגם יודעת מה טוב לו . בקיצור , היא רוצה שהוא יאמין שהיא מבינה את מה שהוא , כילד , לא מסוגל עדיין להבין .

אולם , ככל שאנו מתבגרים , ורבים משילים מעט מעליהם את אמונת תום ילדותנו , אנו נותרים עם השאלה : במה להאמין ? וכיצד ? ולכך אנו זקוקים להדרכה .

משה רבינו , בחיר הנבראים , עלה בהר בעת התגלות הבורא אליו , הוריד לנו את התורה והעניקה לנו . זו היא עובדה שאנו מאמינים בה ללא כל היסוס (ואנחנו לא זקוקים כלל להוכחות היסטוריות , אם כי יש כאלה). הוא , הצדיק האמיתי , מסר לנו את התורה להנחות אותנו במהלך חיינו בעולם הזה . הוא הדין לגבי כל הצדיקים – הם קיבלו ממשה את התורה (אבות א , א) ומסרו אותה כמורשת מדור לדור עד עצם היום הזה . רבי נחמן מברסלב מדמה , אפוא , את הצדיק לאם : “התורה נמשלה לחלב והצדיק מיניק את היהודים באור תורתו ” (ליקוטי מוהר ”ן , תורה ד , סעיף ח).

כאן שוב חוזר מושג האימון הנ ”ל : בדיוק כפי שהאם יודעת מה טוב לילדה , כך יודעים הצדיקים מה טוב ליהודים ! במאמרים הבאים נרחיב בהכרת הדרכים שהצדיקים התוו לנו להשגת האמונה השלמה והנכונה .